

PM

Naturmiljö på fastigheten Sköndal 2:1, Stockholm

Bakgrund

Stockholms stad avser upprätta detaljplan för fastigheten Sköndal 2:1. Syftet bakom denna detaljplan är att möjliggöra en nybyggnation av ca 7000 m² handel inom området. WSP har tidigare utrett natur- och rekreationsvärden i samband med etablering av handel på fastigheten. Där framkom att det finns uppgifter på att den rödlistade luddvickern har konstaterats i området. Enligt boende i området finns det salamandrar och grodor i de diken som omger fastigheten.

Luddvicker

Luddvicker är rödlistad under kategorin sårbar¹. Luddvicker *Vicia villosa ssp. villosa* är en 1-2 årig art och var förr vanlig i åkrar samt på närbelägna dikesrenar och trädor. Den har även odlats främst som grüngödsel. Idag är den ganska ovanlig och förekommer som ogräs i sandiga åkrar i södra Sverige samt i hamnar, på bangårdar och på ruderat mark.

Fastigheten omfattas av inventeringsruta 10I4gnv för Södermanlands flora. Vid inventeringen för Södermanlands flora, vilken genomfördes 1980, påträffades luddvicker inom den aktuella inventeringsrutan. I Artportalen finns inga inrapporterade fynd av rödlistade fåglar, grod- och kräldjur, insekter, växter, lavar, mossor eller svampar inom fastigheten. Det finns alltså inga uppgifter om att luddvicker påträffats på den aktuella fastigheten i Artportalen.

Större vattensalamander

Större vattensalamander är fridlyst enligt 6 § Artskyddsförordningen. Det innebär att det är förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar, och dessutom att ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon av vilt levande kräldjur, groddjur eller ryggradslösa djur som är upptagna i bilaga 2 till Artskyddsförordningen. Även åtgärder som sker oavsiktligt är förbjudna enligt 6 §.

Större vattensalamander var tidigare rödlistad men enligt den senaste rödlistan¹ bedöms populationen som livskraftig (LC). Naturvårdsverket bedömer dock att det fortfarande behövs åtgärder för att arten inte åter ska bli rödlistad². I Artportalen finns inga rapporterade fynd av grod- och kräldjur från den aktuella fastigheten eller dess närområde.

Småvatten är viktiga för arten under lekperioden och det tar 4-5 månader innan ynglen är stora nog att lämna vattensamlingen de fötts i. Övrig del av året tillbringar den på

¹ Artdatabanken: Rödlistan 2010

² Åtgärdsprogram för bevarande av större vattensalamander och dess livsmiljöer 2006 -2010. Naturvårdsverket, Rapport nr 5636.

land. De landmiljöer där större vattensalamander återfinns består av en blandning av mogna lövdominerade skogsbestånd, med lång kontinuitet och komplex markstruktur som ger god tillgång till gömslen och platser för födoproduktion. Det är heller inte ovanligt att större vattensalamander påträffas i äldre villaträdgårdar.

Resultat

Fastigheten besöktes den 23 juni 2011. Större delen av den öppna markytan (äng i figur 1) var nyligen klippt. På den klippta ytan är det mindre troligt att luddvicker eller annan intressant ängs- och hagmarksflora finns/har funnits om en så tidig klippning är bruklig på fastigheten. Då ges inte växterna tid till att blomma och sätta frö.

Kärlväxter

Vid inventeringen påträffades inte luddvicker. Kärlväxtfloran i området består av bland annat harklöver (*Trifolium arvensis*), palsternacka (*Pastinaca sativa*), kirskål (*Aegopodium podagraria*), liten blåklocka (*Campanula rotundifolia*), stor blåklocka (*C. persicifolia*), kärleksört (*Sedum telephium*), smörblommor (*Ranunculus sp.*). Den enda ovanliga kärlväxt som påträffades var luktvicker (*Vicia tenuifolia*). Luktvicker är mest lik kråkvicker (*V. cracca*), men är större och har vackrare och tydligt doftande blommor. Kråkvicker har vekare stjälk och blåaktiga mindre blommor utan tydlig doft, samt ett kronsegel som är ungefär lika långt som sitt skaft. Luktvicker är inte en rödlistad art men är relativt ovanlig i Sverige.

Figur 1. Översikt av naturtyper inom fastigheten.

Grod- och kräldjur

Vid inventeringen påträffades inga salamandrar (varken större eller mindre) eller några andra grod- och kräldjur inom fastigheten. Större vattensalamander (*Triturus cristatus*) är nattaktiv och störst chans att påträffa den är under lekperioden från april till slutet av maj/början av juni. Det dike som ska vara aktuellt för större vattensalamander syns i figur 1. Dock finns en viss tveksamhet angående uppgiften om förekomst av större vattensalamander då arten behöver permanenta, stillastående småvatten för sin lek- och yngelperiod. På den aktuella fastigheten finns inget sådant småvatten.

Rekommendationer

Efter exploateringen är det lämpligt att man låter grönyterna få inslag av ängs- och hagmarksflora. Förslagsvis skapar man både partier med torrängsflora och partier med fuktängsflora, då båda dessa naturtyper finns idag på fastigheten. Frön av luktvicker som växer på fastigheten bör samlas in för att kunna användas vid återplantering.

Det finns en viss tveksamhet angående uppgiften från närboende att det förekommer större vattensalamander på fastigheten. Arten behöver permanenta, stillastående småvatten för sin lek- och yngelperiod vilket inte finns på fastigheten. De diken som enligt utsago ska hysa vattensalamandrar var inte vattenfyllda vid platsbesöket den 22 juni 2010. Större vattensalamander är fridlyst enligt 6 § Artskyddsförordningen men den är inte rödlistad. Notera att även åtgärder som sker oavsiktligt är förbjudna enligt 6 §. Vid exploatering bör därför dispens sökas om man misstänker att åtgärder riskerar att påverka enstaka exemplar.

Generellt sett finns två huvudalternativ för att undvika skada/påverkan på större vattensalamander. Antingen sker inga arbeten på de delar av fastigheten där större vattensalamander finns under dess lek- och yngelperioden. Alternativt kan en ersättningsdamm anläggas samtidigt som man stänger ute vattensalamandern från deras ursprungslekplats. På den aktuella fastigheten saknas indikationer på att större vattensalamander finns varför ingen av dessa åtgärder anses nödvändiga.

Oavsett om det finns vattensalamander på fastigheten eller inte är det lämpligt att utformningen av dagvattenhanteringen görs på ett sådant sätt att grod- och kräldjur och särskilt större vattensalamander trivs. Lämpligen anläggs en damm med mjuka slänter. Intill den bör något/några träd planteras så att delar av dammen beskuggas vilket gör att vattentemperaturen blir lämplig för grod- och kräldjur.

Uppsala 2011-08-23

WSP

Christina Borg